

МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджено шляхи формування позитивних мотивів у майбутніх менеджерів організації до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності.

Ключові слова: мотивація, мультимедіа, професійна підготовка, менеджери організації.

Конкурентоспроможність України в економічній і соціальній галузі значною мірою залежить від масштабів запровадження сучасних інформаційних технологій, а також від того, яку роль будуть відігравати ці технології в підвищенні ефективності суспільної праці. Останніми роками вчені, які розробляють різні аспекти проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) навчання, запропонували різноманітні підходи до окреслення педагогічних умов, що сприяють удосконаленню процесу формування знань, умінь і навичок, пов'язаних із застосуванням засобів ІКТ в умовах модернізації вищої професійної освіти [1; 2]. Тому проблема формування в майбутніх менеджерів організації позитивних мотивів до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності, комплексного володіння засобами мультимедіа є вельми актуальною в теорії і методиці професійної освіти.

Психолого-педагогічні аспекти освітнього мультимедіа знайшли відображення у працях Л. Гордона, М. Гурієва, А. Каптерева, М. Концевого, А. Осика, І. Роберт, М. Уайт, А. Федорова, Д. Хабібуліна та ін. Окремі питання розробки засобів мультимедіа-візуалізації розглянуто у працях М. Беляєва, В. Заболотного, Л. Зайнутдінової, Г. Краснової, К. Кречетникова, Н. Резник, А. Соловова, Л. Чуксіної. Створенню оригінальних засобів комп'ютерної візуалізації навчального матеріалу, розробці нових методик його наочно-образної інтерпретації присвячено праці В. Агафонова, А. Андрєєва, А. Беспалько, Л. Зайнутдінової, А. Зенкіна, Н. Маслової, В. Паронджанова, А. П'яницького, О. Соболевої, М. Цветкової.

Так, Д. Хабібулін пропонує низку психолого-педагогічних умов розвитку знань, умінь і навичок, пов'язаних із застосуванням засобів мультимедіа у професійній діяльності студентів університету на основі індивідуалізації навчання, зокрема:

- проведення трьохетапної психолого-педагогічної діагностики в освітньому процесі та розподіл студентів за типологічними групами;
- актуалізація суб'єктивної позиції студентів за допомогою ініціювання їх рефлексії, стимулювання особистісних досягнень і залучення до особистісно значущої діяльності;
- гнучке використання традиційних та інноваційних методів навчання (інтерактивних, програмованих, проблемних) з урахуванням організованих типологічних груп [3].

Педагогічний аспект питання зумовлений необхідністю визначення тих умов, які найбільшою мірою сприяють реалізації найважливіших цільових установок застосування сучасних інформаційних технологій як засобу освітньої та професійної діяльності майбутніх менеджерів організації. Проте вивчення феномену професійного та навчального застосування засобів мультимедіа показало недостатню розробленість проблеми формування позитивних мотивів у майбутніх менеджерів організації до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності саме з позицій теорії і методики професійної освіти.

Метою статті є дослідження шляхів формування позитивних мотивів у майбутніх менеджерів організації до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності. Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання дослідження:

1. Виявити ступінь впливу різних чинників на професійну підготовку майбутніх менеджерів організації.

2. У ході констатувального експерименту встановити чинники, що впливають на мотивацію активного застосування майбутніми менеджерами засобів мультимедіа.

3. Розробити науково обґрунтовану систему формування потреби студентів використовувати засоби мультимедіа у професійній діяльності.

На підготовку менеджерів організації до професійної діяльності впливають різні чинники та умови. Розглянемо стисло їх зміст. Термін “чинник” у науковій літературі трактують різнопланово. У нашому дослідженні будемо дотримуватися визначення, наведеного у праці В. Мадзігона та В. Лапінського [1]: чинник – причина, рушійна сила будь-якого процесу, явища, що визначає його характер або окремі його риси. З урахуванням специфіки підготовки менеджерів організації нами визначено такі групи чинників: соціальні, освітні, психологічні, процесуальні.

Для виявлення ступеня впливу різних чинників на професійну підготовку майбутніх менеджерів організації було проведено опитування, в якому брали участь 134 студенти 2-го курсу і 26 викладачів Класичного приватного університету (м. Запоріжжя). Отримані в ході дослідження дані показують, що і студенти, і викладачі віддають перевагу у підготовці студентів до професійної діяльності процесуальним і психологічним чинникам (рис. 1).

Аналіз даних, наведених на рис. 1, показує, що в процесі підготовки майбутніх менеджерів організацій необхідно в комплексі враховувати виявлені чинники, оскільки кожен з них справляє певний вплив на формування у студентів складових професійної компетентності (політична, моральна, економічна, правова, адміністративна, управлінська культура, організаторські здібності, ділові вміння, виконавські навички, загальні та спеціальні знання тощо) і пріоритетних особистісних якостей (морально-етичні, вольові, ділові та організаторські, комунікативні та ін.). Одним із важливих чинників, що справляють визначальний вплив на процес підготовки майбутніх менеджерів організації до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності, є позитивна мотивація до цієї діяльності.

Рис. 1. Вплив чинників на професійну підготовку майбутніх менеджерів організації

Мотиваційний аспект є рушійною силою людської діяльності, до складу якої входить і навчання. Мотив – це внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності.

Мотивація відіграє важливу роль у процесі навчання і є ключовим чинником успішного навчання. Мотивація визначається сукупністю переконань і поглядів студента з таких питань, як процес його власного навчання, поведінка викладача, академічні вимоги, якість навчальних матеріалів і роль занять. Дослідження підтверджують, що застосування мультимедіа в навчанні стимулює мотивацію студентів. Освітні засоби мультимедіа можуть пробуджувати в студентів азарт до навчання і цікавість, а також допомагають їм формувати наочні образи і моделі. Таким чином, у більшості випадків застосування мультимедіа позитивно позначається на мотивації студентів.

Проведені нами дослідження показали, що використання засобів ІКТ може бути ефективним лише за постійної потреби майбутніх менеджерів організації у їх використанні як у процесі фахової підготовки, так і в майбутній професійній діяльності. Це означає, що, якщо ми бажаємо, щоб застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності стало звичним у діяльності майбутнього менеджера організації, необхідно сформулювати в нього відповідну потребу.

Для встановлення чинників, що впливають на мотивацію активного застосування майбутніми менеджерами засобів мультимедіа, в рамках констатувального експерименту було проведено відповідне дослідження на базі Класичного приватного університету (м. Запоріжжя) (рис. 2).

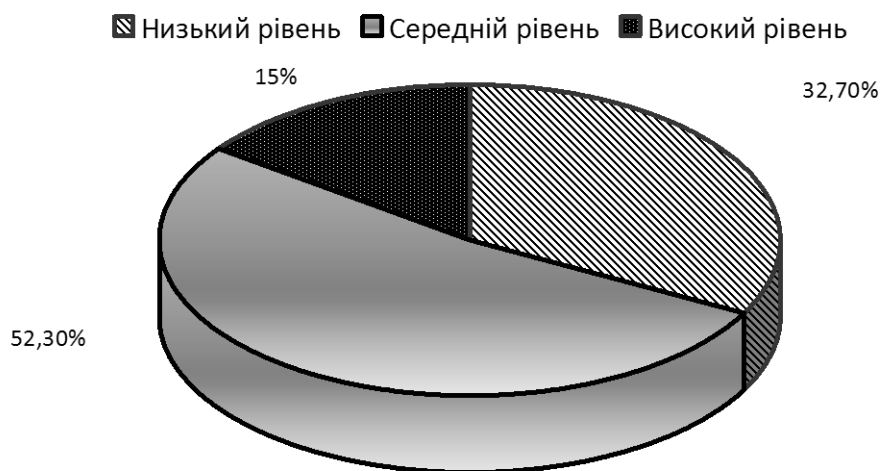

Рис. 2. Розподіл студентів за рівнями комп'ютерної грамотності

Як видно з діаграми, серед першокурсників майже третина студентів має низький рівень елементарної комп'ютерної грамотності, тоді як 15% студентів мають високий рівень. У зв'язку із цим викладачі курсу “Інформатика”, а також викладачі спеціальних дисциплін, які використовують на своїх заняттях комп'ютерні технології, зазнають певних труднощів. З одного боку, є небезпека непотрібних повторів у навчанні деяких студентів, але, разом з тим, потрібне заповнення прогалин шкільної освіти з оволодіння елементарною комп'ютерною грамотністю в іншій категорії студентів. Таким чином, необхідний диференційований підхід до навчання студентів.

Анкетування першокурсників показало, що далеко не всі студенти готові до вивчення інформаційно-комунікаційних технологій та застосування засобів мультимедіа (не готові – 32,7%), причому більша їх частина недооцінює важливість системної комп'ютерної грамотності для фахівця в галузі менеджменту (68%).

Таким чином, активне використання засобів мультимедіа як в освітній, так і в майбутній професійній діяльності стримує відсутність несформованої в процесі індивідуального розвитку природної потреби. З'ясувалося, що на активне використання студентами засобів мультимедіа справляють стримувальний вплив такі чинники:

- відсутність особистісної спрямованості на використання комп'ютерної техніки;
- низький рівень інформаційної культури студента;
- недостатнє науково-педагогічне, програмно-технічне та науково-методичне забезпечення;
- психологічна неготовність працювати в інформаційно-освітньому середовищі;
- вплив комп'ютера на здоров'я (зміни з боку серцево-судинної та нервової систем, значне збільшення зорового навантаження тощо).

З урахуванням виявлених чинників нами побудовано систему формування позитивної мотивації студентів до використання засобів мульти-

медіа у професійній діяльності. До основних складових цієї системи можна зарахувати змістовний, мотиваційний та організаційний компоненти.

Змістовний компонент містить:

– розробку адаптивних навчальних програм, що забезпечують підготовку студентів і стимулюють їх до використання засобів мультимедіа у навчальній, а потім і в професійній діяльності;

– створення освітніх баз даних на основі сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, що містять наукову, методичну, психологічну, технічну, довідкову літературу, змістовну навчальну інформацію різного виду, програмне забезпечення різного типу та інші матеріали.

Мотиваційний компонент пов'язаний зі створенням умов, що сприяють подоланню внутрішніх бар'єрів, перебудові свідомості студента, його психологічній готовності працювати в інформаційно-освітньому середовищі, підвищенню рівня підготовки студента в галузі використання засобів ІКТ [1]. Це досягається за рахунок формування установки, інтересу, сильної мотивації, підвищеної активності студентів у використанні ІКТ у своїй діяльності. Дослідження показало, що потреба студентів використовувати засоби мультимедіа має давати їм задоволення, не викликати значних зусиль для організації занять з комп'ютерною підтримкою.

Організаційний компонент пов'язаний з питаннями професійної підготовки майбутніх менеджерів організації з урахуванням рівня сформованої внутрішньої потреби (ціннісної орієнтації) і чинників, що впливають на активне застосування засобів мультимедіа в самоосвіті.

Застосування розглянутої системи формування позитивної мотивації студентів використовувати засоби мультимедіа у професійній діяльності спрямоване на подолання внутрішніх бар'єрів, перебудову свідомості студента, його психологічну готовність працювати в інформаційно-освітньому середовищі, підвищення кваліфікації студента в галузі використання мультимедійних засобів. Велику роль у цьому випадку відіграє внутрішнє творче проектування майбутнього менеджера організації на майбутню професію, що дає змогу сформувати внутрішню готовність до застосування засобів мультимедіа, а також сприяє творчому перетворенню досліджуваного матеріалу. Усвідомлення себе як майбутнього фахівця і прагнення до досконалості в професійній діяльності, з одного боку, формує готовність і потребу засвоювати професійно важливі дисципліни, а з іншого – боку, формує бажання вивчати інноваційні підходи і вносити особистісні творчі елементи в досліджуваний матеріал.

Висновки. На основі проведених досліджень можна запропонувати такі шляхи формування у студентів позитивної мотивації до використання засобів мультимедіа у професійній діяльності: розробка цілеспрямованого програмно-методичного забезпечення з урахуванням різних рівнів мультимедійної культури студентів; забезпечення самоактуалізації потреби студентів у застосуванні засобів мультимедіа; створення сприятливих умов для підвищення рівня студентів у сфері використання засобів мультимедіа; розвиток у майбутніх менеджерів організації здатності нагромаджувати й

передавати практичний досвід використання засобів мультимедіа в різних умовах; розробка системи стимулів з активного застосування засобів мультимедіа в процесі професійної підготовки; створення комфортних умов для роботи в комп'ютеризованому середовищі.

Основні напрями продовження дослідження ми вбачаємо в конкретному наповненні програмно-методичного забезпечення з урахуванням різних рівнів мультимедійної культури студентів і створенні інформаційно-освітнього середовища як засобу формування готовності майбутніх менеджерів організації до застосування засобів мультимедіа у професійній діяльності.

Список використаної літератури

1. Мадзігон В.М. Сучасне навчальне середовище і електронна педагогіка / В.М. Мадзігон, В.В. Лапінський // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2010. – № 3 (83). – С. 3–6.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія : навч. посіб. / С.Д. Максименко, В.О. Соловієнко. – К. : МАУП, 2000. – 256 с.
3. Хабибулин Д.А. Развитие познавательной самостоятельности студентов университета на основе индивидуализации обучения : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Д.А. Хабибулин. – Магнитогорск, 2003. – 180 с.

Морохов Г.О. Мотивационный аспект подготовки будущих менеджеров организации к применению средств мультимедиа в профессиональной деятельности

В статье исследованы пути формирования положительных мотивов у студентов – будущих менеджеров организации к применению средств мультимедиа в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: мотивация, мультимедиа, профессиональная подготовка, менеджеры организаций.

Morokhov G. Motivational aspect of training for future managers of the organization to use multimedia in their professional activities

The article investigates how the formation of positive motivation, which serve as an incentive for students as future managers of the organization to the use of multimedia in professional activities.

Key words: motivation, multimedia, training, management organizations.